

Projekt

z dnia 4 września 2012 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA RYBNIKA**

z dnia 2012 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Narkomanii na 2013 rok**

Na podstawie:

- art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.),
- art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.),
- art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.)

na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Komisję Zdrowia i Pomocy Społecznej

**Rada Miasta Rybnika
uchwala:**

§ 1. Przyjąć "Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2013 rok", w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2013 rok

I. WPROWADZENIE.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2013 rok, zwany dalej „programem”, jest programem operacyjnym *Strategii Polityki Społecznej dla Miasta Rybnika na lata 2009-2015*, przyjętej Uchwałą Nr 489/XXV/2009 Rady Miasta Rybnika z dnia 21 stycznia 2009 r.

Podstawę prawną opracowania programu stanowi:

- **art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.), zgodnie z którym realizacja zadań, wskazanych w ust. 1 tego artykułu (tj. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 tej ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej) jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- **art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.), zgodnie z którym organ wykonawczy gminy opracowuje projekt gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, uwzględniając kierunki działań wynikające z *Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii* oraz zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy, tj. działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych oraz ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Zgodnie z ww. ustawami gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminny program przeciwdziałania narkomanii, stanowią część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) lub ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (...).

Program uwzględnia rekomendacje zawarte w następujących dokumentach krajowych:

- 1) Narodowym Programie Zdrowia na lata 2007-2015, przyjętym Uchwałą Nr 90/2007 Rady Ministrów z dnia 15 maja 2007 r.,
- 2) Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, przyjętym Uchwałą Nr 35/2011 Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r.,
- 3) Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016, przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 428),

- 4) Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, przyjętym Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.,
- 5) Programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2011-2015, przyjętym Uchwałą Nr IV/5/1/2011 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 14 lutego 2011 r.

Realizacja zadań programu jest finansowana ze środków pochodzących z dochodów z opłat pobieranych przez gminę Rybnik za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, na podstawie art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Działania programu – realizowane w oparciu o zasadę pomocniczości – adresowane są do osób fizycznych i prawnych, realizujących zadania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej oraz wszystkich mieszkańców Rybnika. Program jest skierowany w szczególności do:

- osób uzależnionych i ich rodzin,
- dzieci i młodzieży, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodziców,
- grup samopomocy osób uzależnionych i ich rodzin,
- osób zawodowo zajmujących się profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- ofiar i sprawców przemocy domowej.

Realizatorami programu są:

- Urząd Miasta Rybnika,
- jednostki organizacyjne Miasta: Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Centrum Rekreacji Rehabilitacji „BUSHIDO”, Zespół Ognisk Wychowawczych, Straż Miejska,
- pozostałe placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- pozostałe placówki oświatowe,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Miejska Policji,
- podmioty prowadzące działalność leczniczą,
- organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym realizujące działania związane z przemocą w rodzinie.

II. Misja, cele operacyjne, cele szczegółowe i działania.

1. Na podstawie zapisów *Strategii Polityki Społecznej dla Miasta Rybnika na lata 2009-2015* za misję programu przyjmuje się:

Przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków marginalizacji i wykluczenia społecznego, poprzez podejmowanie, wzmocnienie i inspirowanie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii.

2. Cele operacyjne programu.

2.1. Obszar działań - Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych:

- 2.1.1. ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających ze spożywania alkoholu,
- 2.1.2. zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu,
- 2.1.3. ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,

2.1.4. ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież,

2.1.5. ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom,

2.1.6. ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.

2.2. Obszar działań - *Profilaktyka i rozwiązywanie problemów, związanych z używaniem narkotyków:*

2.2.1. zmniejszenie popytu na narkotyki,

2.2.2. poprawa jakości życia osób, używających narkotyków szkodliwie i osób uzależnionych,

2.2.3. badania i monitoring problemu narkotyków i narkomanii.

3. Cele szczegółowe, planowane działania.

Obszar działań:

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Cel operacyjny 1.

Ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających ze spożywania alkoholu.

1. Cele szczegółowe:

- 1) poszerzenie wiedzy na temat zaburzeń, wynikających ze spożywania alkoholu,
- 2) ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających z picia szkodliwego i uzależnienia od alkoholu,
- 3) poprawa stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od alkoholu,
- 4) zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego,
- 5) przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego.

2. Planowane działania:

- 1) badania społeczne, dotyczące wzorów używania napojów alkoholowych (diagnoza problemów alkoholowych),
- 2) prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód, wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu,
- 3) wdrażanie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
- 4) działania zmierzające do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego,
- 5) finansowanie bieżącej działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz doposażenie jej w sprzęt niezbędny do prowadzenia działalności, wynikającej z *ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*,
- 6) wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- 7) dofinansowanie szkoleń w zakresie specjalisty terapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień,
- 8) dofinansowanie superwizji pracy terapeutów uzależnień,
- 9) wspieranie szkoleń w zakresie profilaktyki alkoholowej, adresowanych w szczególności do pracowników: oświaty, jednostek systemu pomocy społecznej, jednostek systemu pieczy zastępczej, policji, Straży Miejskiej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba zrealizowanych badań,
- 2) liczba zrealizowanych działań o charakterze edukacji publicznej,
- 3) liczba zrealizowanych programów,
- 4) liczba osób objęta programami,

- 5) liczba działań nakierowanych na aktywizację zawodową i społeczną osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego,
- 6) wydatki poniesione na wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- 7) wydatki poniesione na szkolenia i superwizje.

Cel operacyjny 2.

Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu.

1. **Cel szczegółowy:** zmniejszenie spożycia napojów alkoholowych i zmiana struktury spożycia.

2. Planowane działania:

- 1) stosowanie zasad usytuowania na terenie Miasta miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, zgodnie z Uchwałą Nr 116/V/2003 Rady Miasta Rybnika z dnia 19 lutego 2003 r.,
- 2) nieprzekraczanie ustalonej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta, które zawierają powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży, zgodnie z Uchwałą Nr 148/XI/2007 Rady Miasta Rybnika z dnia 27 czerwca 2007 r.
3. **Wskaźnik monitoringu:** liczba mieszkańców, przypadających na punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel operacyjny 3.

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności i poprawa jakości pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- 2) zwiększenie kompetencji osób, zajmujących się pomaganiem dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- 3) poprawa funkcjonowania rodziny dotkniętej problemami picia szkodliwego i uzależnienia od alkoholu,
- 4) poprawa funkcjonowania dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- 5) podniesienie kompetencji osób realizujących pracę socjalną w rodzinie z problemem picia szkodliwego i uzależnienia.

2. Planowane działania:

- 1) wspieranie miejsc wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (świetlic z programem: socjoterapeutycznym, opiekuńczo-wychowawczym oraz innych miejsc wsparcia), a także oferujących pomoc dzieciom z FASD (Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych),
- 2) działania, mające na celu rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, tworzenie i upowszechnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,
- 3) szkolenie pracowników świetlic z programem socjoterapeutycznym i opiekuńczo-wychowawczym oraz innych grup zawodowych (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, itp.) w zakresie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym oraz dzieci z FASD,
- 4) szkolenie pracowników leczenia odwykowego i pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku w zakresie pracy z rodziną z problemem alkoholowym,
- 5) szkolenie pracowników leczenia odwykowego w zakresie pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dorosłych członków rodzin osób pijących szkodliwie lub uzależnionych,
- 6) działania konsultacyjno-superwizyjne dla osób pracujących w świetlicach i innych placówkach, świadczących pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,
- 7) realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych.
- 8) dofinansowanie superwizji w pracy socjalnej prowadzonej w rodzinie dotkniętej problemami picia i uzależnienia od alkoholu.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) wydatki poniesione na świetlice oraz inne miejsca wsparcia,
- 2) liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach odbywających się w świetlicach,
- 3) odsetek dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, biorących udział w zajęciach odbywających się w świetlicach,
- 4) liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych w innych miejscach udzielających wsparcia dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- 5) liczba przeprowadzonych szkoleń,
- 6) liczba uczestników szkoleń,
- 7) liczba przeprowadzonych działań konsultacyjno-superwizyjnych dla osób pracujących w świetlicach i innych placówkach,
- 8) liczba zrealizowanych programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych.
- 9) wydatki poniesione na szkolenia i superwizje w pracy socjalnej.

Cel operacyjny 4.

Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie jakości i dostępności programów profilaktycznych,
- 2) utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu,
- 3) zmniejszenie liczby młodzieży często pijącej alkohol i upijającej się,
- 4) zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców.

2. Planowane działania:

- 1) upowszechnianie, wdrażanie oraz poszerzanie oferty rekomendowanych programów profilaktycznych,
- 2) kampanie edukacyjne, mające na celu zwiększanie świadomości młodzieży (rodziców) na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- 3) działania służące promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży,
- 4) działania profilaktyczne z obszaru profilaktyki selektywnej i wskazującej, adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących z alkoholem,
- 5) udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol,
- 6) kampanie, programy i działania edukacyjne promujące wychowanie dzieci bez przemocy,
- 7) szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba zrealizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych,
- 2) liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych,
- 3) liczba działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży,
- 4) liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w pozalekcyjnych zajęciach sportowych,
- 5) wydatki poniesione na kampanie, programy i działania edukacyjne promujące wychowanie dzieci bez przemocy,

- 6) liczba wspartych podmiotów, realizujących programy z obszaru profilaktyki selektywnej i wskazującej,
- 7) liczba rodziców dzieci pijących alkohol, którym udzielono pomocy i wsparcia,
- 8) liczba przedsięwzięć skierowanych do rodziców, których dzieci piją alkohol,
- 9) liczba przeszkolonych sprzedawców napojów alkoholowych.

Cel operacyjny 5.

Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym,
- 2) zwiększenie kompetencji służb, działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- 3) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- 4) zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania zjawisku oraz sposobów reagowania i uzyskania pomocy.

2. Planowane działania:

- 1) szkolenia (konferencje) dla przedstawicieli służb, działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym, w tym: policjantów, pracowników socjalnych, nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty, kuratorów sądowych, sędziów i prokuratorów, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników ochrony zdrowia, pracowników leczenia odwykowego,
- 2) upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) wdrażanie i realizacja programów edukacyjno-korekcyjnych i psychologicznych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- 4) szkolenia dla osób pracujących ze sprawcami przemocy w rodzinie,
- 5) prowadzenie edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym, możliwości przeciwdziałania i sposobów reagowania,
- 6) wspieranie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym działalności Schroniska dla kobiet i kobiet z dziećmi,
- 7) prowadzenie badań na temat zjawiska przemocy w rodzinie i postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) wydatki poniesione na szkolenia (konferencje),
- 2) liczba przeprowadzonych szkoleń (konferencji),
- 3) liczba ofiar przemocy, którym udzielono pomocy,
- 4) liczba przeprowadzonych akcji, związanych z edukacją na temat zjawiska przemocy w rodzinie i postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- 5) wydatki poniesione na wsparcie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym działalności Schroniska dla kobiet i kobiet z dziećmi,
- 6) wydatki poniesione na badanie zjawiska przemocy w rodzinie i postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 6.

Ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zmniejszenie skali naruszeń prawa w zakresie sprzedaży alkoholu bez wymaganego zezwolenia oraz wbrew jego warunkom i zasadom,

2) ograniczenie zjawiska prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

2. Planowane działania:

- 1) kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) kontrole punktów i miejsc sprzedaży napojów alkoholowych,
- 3) kampanie edukacyjne na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód w kontekście prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba przeprowadzonych kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) wydatki poniesione na kampanie edukacyjne na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód w kontekście prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

Obszar działań:

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW, ZWIĄZANYCH Z UŻYWANIEM NARKOTYKÓW

Cel operacyjny 1.

Zmniejszenie popytu na narkotyki.

1. Cele szczegółowe:

- 1) rozwój programów profilaktyki uniwersalnej,
- 2) rozwój programów profilaktyki selektywnej i wskazującej,
- 3) podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku,
- 4) podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób, zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

2. Planowane działania:

1) w ramach rozwoju programów profilaktyki uniwersalnej:

- a) wspieranie programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji: w szczególności programów, które uzyskały rekomendację Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Ministerstwa Edukacji Narodowej lub Instytutu Psychiatrii i Neurologii,
- b) wspieranie programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców,
- c) wsparcie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży, w tym realizowanych podczas wypoczynku dzieci i młodzieży,

2) w ramach rozwoju programów profilaktyki selektywnej i wskazującej:

- a) wspieranie działalności profilaktyczno - wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych,
- b) wspieranie programów wczesnej interwencji, m.in. FreD oraz Szkolna Interwencja Profilaktyczna, adresowanych do młodzieży używającej eksperymentalnie lub okazjonalnie środków odurzających,
- c) wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,
- d) wspieranie programów obozów profilaktycznych,
- e) wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

3) w ramach podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku:

- a) upowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii,
 - b) prowadzenie kampanii edukacyjnych,
- 4) w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób, zaangażowanych w działalność profilaktyczną:
- a) wspieranie szkoleń na temat konstruowania programów profilaktycznych, opartych na podstawach naukowych,
 - b) wspieranie szkoleń rozwijających umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych,
 - c) wspieranie szkoleń w zakresie profilaktyki narkomanii, adresowanych w szczególności do pracowników: jednostek systemu pomocy społecznej, jednostek systemu pieczy zastępczej, policji, Straży Miejskiej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - d) wspieranie superwizji osób realizujących działania profilaktyczne.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) wydatki poniesione na realizację programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej,
- 2) liczba szkół oraz innych placówek systemu oświaty, w których są realizowane programy profilaktyki uniwersalnej,
- 3) liczba wspartych programów rekomendowanych,
- 4) liczba osób objętych programami rekomendowanymi,
- 5) liczba wspartych działań w ramach oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży,
- 6) liczba osób objętych programami profilaktyki selektywnej i wskazującej,
- 7) liczba osób, które skorzystały z pomocy psychologicznej i prawnej, w związku z występowaniem problemu narkomanii w rodzinie,
- 8) nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- 9) liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych,
- 10) wydatki poniesione na szkolenia,
- 11) liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- 12) liczba wspartych superwizji.

Cel operacyjny 2.

Poprawa jakości życia osób, używających narkotyków szkodliwie i osób uzależnionych.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków,
- 2) zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych,
- 3) wspieranie rozwoju zawodowego pracowników, zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych, mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków, np.: policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych.

2. Planowane działania:

- 1) w ramach zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków:
 - a) finansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach leczenia uzależnień,
 - b) upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych,

- c) wspieranie programów kierowanych do specyficznych grup odbiorców (np. kobiet, matek z dziećmi, ofiar przemocy, sprawców przemocy),
- d) wspieranie obozów i turnusów rehabilitacyjnych,
- 2) **w ramach zmniejszania marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych:** wspieranie centrów integracji społecznej,
- 3) **w ramach wspierania rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach, prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych, mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków:**
 - a) dofinansowanie szkoleń w zakresie specjalisty terapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień, realizowanych zgodnie z *ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii*,
 - b) dofinansowanie innych szkoleń, podnoszących kwalifikacje zawodowe osób prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków,
 - c) dofinansowanie szkoleń w zakresie problematyki narkomanii, podnoszących kwalifikacje innych grup zawodowych, mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków,
 - d) dofinansowanie superwizji pracy terapeutów uzależnień.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) nakłady poniesione na realizację programów,
- 2) liczba osób objętych programami,
- 3) liczba osób uczestniczących w obozach i turnusach rehabilitacyjnych,
- 4) wydatki poniesione na wsparcie centrów integracji społecznej,
- 5) liczba osób, którym przyznano dofinansowanie szkolenia i superwizji,
- 6) wydatki poniesione na szkolenia i superwizje.

Cel operacyjny 3.

Badania i monitoring problemu narkotyków i narkomanii.

1. Cele szczegółowe:

- 1) monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym,
- 2) monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii,
- 3) rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

2. Planowane działania:

- 1) **w ramach monitorowania epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym oraz monitorowania postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii:**
 - a) zbieranie i analiza danych statystycznych, dotyczących problemu narkotyków i narkomanii, w tym: zgłaszalności do leczenia oraz korzystania z innych rodzajów pomocy i wsparcia, zgonów związanych z narkotykami, zakażenia HIV i HCV wśród osób używających narkotyków w iniekcji, notowania przez Policję w związku z używaniem narkotyków,
 - b) badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej,
 - c) badania oraz analizy jakościowe na poziomie lokalnym,
- 2) **w ramach rozwoju i konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii:** szkolenia podnoszące kwalifikacje osób, zaangażowanych w prowadzenie monitoringów.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) wydatki poniesione na badania ankietowe oraz badania i analizy jakościowe,
- 2) wydatki poniesione na szkolenia.

III. MONITORING I EWALUACJA.

Stałe monitorowanie sytuacji w zakresie spożywania napojów alkoholowych i narkotyków jest podstawą do właściwego rozeznania skali problemu uzależnienia od alkoholu i narkotyków w Rybniku, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami programu. Ww. monitoring będzie prowadzony poprzez:

- zbieranie danych statystycznych,
- analizę uzyskanych danych, opracowanie wniosków oraz priorytetów na dalsze lata.

Monitoring będzie miał charakter praktyczny – dane będą analizowane, celem dostarczenia wniosków rekomendacji praktycznie użytecznych dla lokalnych władz, jak również osób zawodowo oraz społecznie zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Monitorowanie pozwoli również na zintensyfikowanie współpracy wszystkich podmiotów, zaangażowanych w realizację programu. Realizatorzy programu, którzy uzyskali wsparcie z budżetu Miasta na działania przewidziane w programie, są zobowiązani do przedłożenia **do dnia 31 stycznia 2014 roku**, do Wydziału Polityki Społecznej – koordynatora programu, pisemnych sprawozdań z podjętych działań. Informacje zawarte w ww. sprawozdaniach i monitoringu koordynator uwzględni w rocznym sprawozdaniu z realizacji programu, które przekaże Prezydentowi Miasta **do dnia 31 marca 2014 roku**.

IV. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W RYBNIKU.

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybniku nie może przekraczać kwoty równowartości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 roku o *minimalnym wynagrodzeniu za pracę* (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 ze zm.).

2. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji wypłacane jest miesięcznie z dołu na podstawie listy obecności, zatwierdzonej przez Przewodniczącego Komisji.

3. Prezydent Miasta ustali wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie po wejściu programu w życie.